

NATUR- OG MILJØKLAGENÆVNET

Rentemestervej 8
2400 København NV
Telefon: 72 54 10 00
nmkn@nmkn.dk
www.nmkn.dk

25. november 2013 · J.nr.: NMK-10-00590 · Ref.: LOREH/LEJNI

AFGØRELSE

i sag om tilladelse til udledning af overfladevand til vandløbet Byåen

Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse efter § 28 i lov om miljøbeskyttelse¹.

Natur- og Miljøklagenævnet ophæver Bornholms Regionskommunes afgørelse af 9. oktober 2012 om tilladelse til udledning af overfladevand fra Plejecenter Snorrebakken og den planlagte ringvej på matr. nr. 24i m.fl., Knudsker, via et forsinkelsesbassin til Byåen. Sagen hjemvises til fornyet behandling i kommunen.

Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17 i lov om Natur- og Miljøklagenævnet². Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. miljøbeskyttelseslovens § 101, stk. 1.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 9 i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 879 af 26. juni 2010 om miljøbeskyttelse med senere ændringer.

² Lovbekendtgørelse nr. 736 af 14. juni 2013 om Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagen til Natur- og Miljøklagenævnet

Bornholms Regionskommunes afgørelse af 9. oktober 2012 er påklaget til Natur- og Miljøklagenævnet af 2 lodsejere, hvis grunde grænser op til Byåen.

Klagerne har anført, at Byåen er hydraulisk overbelastet, idet kapaciteten i åen allerede er opbrugt, når der er stort tilløb af vand dertil, og at tilladelsen vil betyde endnu større problemer med oversvømmelser for grundejerne langs åen. Klagerne har endvidere anført, at der i tilladelsen er kalkuleret med, at kapaciteten i forsinkelsesbassinet ikke er stort nok, og at der vil være overløb til Byåen. Som løsning på oversvømmelsesproblemerne foreslår klagerne bl.a., at kommunen forhøjer åbredderne på de berørte grunde.

Sagens oplysninger

Den 10. juli 2012 ansøgte afdelingen for Teknik & Miljø, Veje & Havne i Bornholms Regionkommune om tilladelse til udledning af overfladevand fra Plejecenter Snorrebakken og den planlagte ringvej på matr. nr. 24i m.fl., Knudsker, via et forsinkelsesbassin til Byåen.

Det fremgår af ansøgningen, at oplandets samlede reducerede areal er 7,4 ha, at afløbsvandføringen fra forsinkelsesbassinet bliver på 10 l/s, og at overløbsfrekvensen er hvert 2. år.

Det fremgår endvidere af ansøgningen, at forsinkelsesbassinet er dimensioneret efter et udløb på 5 l/s, men anlægges med udløb på 10 l/s, og at denne forøgelse af udledningen sænker overløbsfrekvensen. En endelig udregning foreligger ikke.

Den 9. oktober 2012 meddelte Bornholms Regionkommune tilladelse til det ansøgte. Af tilladelsen fremgår bl.a. følgende:

“Bassinet, der udføres med permanent vandspejl, har et areal på ca. 14.500 m² og et effektivt volumen på ca. 12.000 m³. Oplandets samlede reducerede areal udgør 7,4 ha, og vandet tilføres bassinet gennem 2 tilløb med en samlet kapacitet på 2.466 l/s. Afløbet fra bassinet sker gennem en eksisterende rørledning under Smallesund. Afløbet forsynes med olieudskiller og udføres med en kapacitet på 10 l/s. Bassinet fungerer som sandfang.

Ud over afløbet ved Smallesund etableres der et overløb til Byåen i den sydlige del af bassinet ved Snorrebakken. Beregningsmæssigt vil dette overløb træde i funktion én gang hvert andet år.”

Tilladelsen indeholder følgende vilkår:

1. Anlægget skal udføres som beskrevet i ansøgningen.
2. Afløbet ved Smallesund skal være droslet ned til en kapacitet på maksimalt 10 l/s.
3. Olieudskilleren skal være en klasse I udskiller og have en kapacitet på mindst 10 l/s.
4. Udskilleren skal være forsynet med alarm for høj oliestand.
5. Der skal være mulighed for at afspærre afløbet fra bassinet til Byåen i tilfælde af olieuheld m.v.”

I anledning af klagen til nævnet har kommunen bl.a. bekræftet, at det er korrekt, at åen er hårdt belastet i perioder, og at der igennem årene har været hændelser, hvor åen er løbet over sine bredder og har skabt problemer både for lodsejerne og på de offentlige veje. Kommunen oplyser, at det er på denne baggrund, at vilkårene i tilladelsen er fastsat, og at det endvidere er planlagt, at Snorrebakkesøen, der ligger i umiddelbar nærhed af såvel Byåen som den nye ringvej og plejecenteret,

vil få ændret tilløb fra og afløb til Byåen. På denne måde skabes en reservekapacitet i størrelsesordenen 75.000 m³. Søen vil således kunne forsinke åens afstrømning gennem byen i spidsbelastnings-tilfælde. Dette projekt vil blive gennemført i forbindelse med bygningen af vejen. Til klagerens ønske om at kommunen forhøjer åbredderne på de berørtes matrikler har kommunen anført, at kommunen ikke finder, at det er en offentlig opgave.

Klagerne har med baggrund i kommunens bemærkninger suppleret deres klager med bl.a. flere mulige løsningsmodeller, fx ændret vandløbsvedligeholdelse, til sikring af at der ikke sker oversvømmelser fra Byåen.

Natur og planforhold

Udledningen sker til vandløbet Byåen.

Det fremgår af forslag til vandplan for hovedvandopland 3.1, Bornholm³, at miljømålet for Byåen er fastsat til god økologisk tilstand, og at strækningen nedstrøms udledningen fra forsinkelsesbassinet for nuværende opfylder denne målsætning. Strækningen opstrøms udledningen fra forsinkelsesbassinet har for nuværende moderat økologisk tilstand, og opfylder dermed ikke målsætningen.

Det fremgår endvidere af forslaget til vandplanen, retningslinje 9, at:

“Hvor der er risiko for hydrauliske problemer, skal regnbetingede udledninger som udgangspunkt reduceres til 1-2 l/s pr. ha (totalt areal), svarende til naturlig afstrømning. Bassiner på såvel separate regnvandsudløb som på overløbsbygværker skal i disse situationer have en størrelse, så der som gennemsnit højst sker overløb fra bassinet hvert 5. år (n=1/5 pr. år). Med hensyn til udformning af bassiner for separat regnvand henvises til Spildevandsforskning fra Miljøstyrelsen nr. 49/1992 om lokal rensning af regnvand.”

I Bornholms Regionskommunes Kommuneplan 2009⁴, side 131 og kortbilag 6, og i Bornholms Regionskommunes Regionskommuneplan 2005⁵, side 128 og kortbilag 7, er angivet, at der er lempet målsætning (regulering) (C2)⁶ for Byåen på strækningen nedstrøms udledningen fra forsinkelsesbassinet, mens der er basismålsætning (B) og lempet målsætning (påvirket af vandindvinding + regulering) (C1+2) for strækningen opstrøms udledningen.

Af Bornholms Regionskommunes spildevandsplan 2005-2012⁷ fremgår følgende om separate regnvandsudløb:

“Afløb fra separate regnvandssystemer sker evt. via bassin, sandfang og/eller olieudskiller til Østersøen, vandløb, søer og moser mv. Konkrete krav til beskyttelsesforanstaltninger fastsættes på grundlag af recipientmålsætningen og de fysiske forhold på stedet. Vedrørende de enkelte udløb henvises til udløbskemaerne i bilag 4.”

³ <http://miljoegis3.mim.dk/?profile=vandrammedirektiv2013-udkast-2>

⁴ <http://www.brk.dk/Indflydelse-Politik/Planer/Kommuneplan%202009%20%20Del%201/Kommuneplan%202009.pdf>

⁵ <http://www.naturstyrelsen.dk/Planlaegning/Landsplanlaegning/Regionplan2005/Bornholm/>

⁶ Vandløb med C2-Lempet målsætning er vandløb påvirket af regulering som f.eks. hårdhændet vedligeholdelse og udretning og rørlægning.

⁷ <http://www.brk.dk/Borger/Bolig/Forsyning/Documents/spildevandsplan%202005%20-%202012.pdf>

Vandløbsregulativ

Det fremgår af regulativ af 24. februar 1999 for Kærby Å og Byåen, at vandløbet⁸ har en samlet længde på 5.379 m, hvoraf en delstrækning på 119 m er rørlagt.

I redegørelsen for regulativet er angivet følgende karakteristiske afstrømninger for Kærby Å og Byåen:

Mid. Max. Afstrømning	78 l/s km ²
Mid. afstrømning	7 l/s km ²

Afstrømningsstørrelserne er hentet hos DMU's afstrømningsmålinger for perioden 1922-1993 (manglende data for perioden 1965 – 1983) på målestation 6601 i Bakkeåen ved Hasle Klinker.

[...]

Vandspejlsberegninger viser, at der ikke vil være afstrømningsmæssige problemer noget sted i Kærby Å – Byåen med de fastlagte dimensioner"

Natur- og Miljøklagenævnets bemærkninger og afgørelse

Det ansøgte er omfattet af miljøbeskyttelseslovens § 28, og forudsætter en tilladelse fra kommunen, jf. § 28, stk. 1.

De nærmere regler til brug for administration af miljøbeskyttelseslovens § 28 er fastsat i spildevandsbekendtgørelsen⁹.

Ved meddelelse af tilladelse efter lovens § 28, stk. 1, skal kommunen navnlig påse, at udledningen ikke er til hinder for, at målsætningen for det vandområde hvortil der udledes, kan opfyldes. Vandkvalitetsmålsætningen er fastsat i regionplanerne. Viden fra det forberedende arbejde med de statslige vandplaner inddrages dog i forbindelse med vurderinger af planer og projekter.

Ifølge spildevandsbekendtgørelsens § 5, stk. 1, nr. 1, skal en spildevandsplan bl.a. indeholde oplysninger om vandløbenes fysiske tilstand. I tilslutning hertil er der i spildevandsvejledningen¹⁰ bl.a. anført følgende:

"Kommunalbestyrelsen skal sikre, at udledninger til vandløb af spildevand, særligt herunder tag- og overfladevand, sker på en sådan måde, at vandet kan afledes videre i vandløbet uden gener for omboende ved vandløbet, altså at vandløbets hydrauliske kapacitet respekteres. Derfor vil de i vandløbsregulativet for det konkrete vandløb angivne forudsætninger skulle respekteres. Såfremt der i regulativet er angivet maksimale tilladninger fra enkelte delområder vil disse tilladninger skulle respekteres. Kan de ikke det, må der enten ske

⁸ Byåen kaldes i vandløbsregulativet Kærby Å og Byåen, hvor Kærby Å er den øverste del af Byåen.

⁹ Bekendtgørelse nr. 1448 af 11. december 2007 om spildevandstilladelser m.v. efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 og 4 med senere ændringer.

¹⁰ Vejledning nr. 11058 af 1. januar 1999 til bekendtgørelse om spildevandstilladelser m.v. efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 og 4.

en forsinkelse/udjævning af overfladevandsbelastningen, eller der må optages en vandløbsregulerings sag, som forudsætning for en forøget tilladning af spildevand.

Hvis der ikke er udarbejdet et regulativ for vandløbet eller regulativet ikke angiver maksimale tilladninger, må det konkret vurderes, om vandløbets hydrauliske kapacitet giver mulighed for forøget belastning. Som hovedregel må der enten ske forsinkelses/udjævning af belastningen med overfladevand, eller der må gennemføres en regulering.

Den endelige vurdering af udledningers indflydelse på vandløbenes fysiske tilstand vil skulle ske i forbindelse med, at amtsrådet/kommunalbestyrelsen meddeler udledningstilladelse for tag- og overfladevand. Her er tilladelsesmyndigheden forpligtet til at sikre, at udledningen sker under hensyn til vandløbets fysiske tilstand."

Det fremgår også af vejledningen, at en udledning ikke må medføre hyppigere eller større oversvømmelser af vandløbet, end hvad der ville være tilfældet ved afstrømning fra vandløbets naturlige opland.

Vejledningens retningslinjer må efter nævnets opfattelse forstås således, at vurderingen af en udlednings indflydelse på et vandløbs hydrauliske kapacitet må indgå i forbindelse med en tilladelse til udledning af spildevand¹¹.

Miljøstyrelsen har bl.a. i skrivelse af 10. april 2002¹² til samtlige daværende amter samt Københavns og Frederiksberg Kommuner nærmere præciseret sin opfattelse af de krav, der bør stilles for at tilgodese hensynet til vandløbs hydrauliske kapacitet. I skrivelsen anføres blandt andet:

"Overordnet set betyder det, at udgangspunktet for en tilladelse til udledning af overfladevand til vandløb med risiko for hydrauliske problemer bør være et krav om neddrogning svarende til naturlig afstrømning, dvs. til 1-2 l/sek./ha af hensyn til vandløbets hydrauliske kapacitet og til andre eventuelle fremtidige udledninger. Men ved vandløb med særlige hydrauliske problemer kan det være nødvendigt at neddrogning yderligere, [...]"

Nævnet forstår Miljøstyrelsens skrivelse således, at de 1-2 l/sek./ha er et udgangspunkt, der skal ses i forhold til vandløbets hydrauliske kapacitet, da der af hensyn hertil kan være behov for at neddrogning yderligere.

Udledningen sker i denne sag til vandløbet Byåen.

Det fremgår af regulativet for Kærby Å og Byåen, at middel maksimumsafstrømningen fra oplandet til Byåen er 78 l/s*km², svarende til 0,78 l/s*ha.

Regulativet indeholder ingen angivelse af de vandmængder, der i forbindelse med spildevandsudledninger maksimalt må tillades vandløbet.

¹¹ Jf. Bl.a. Miljøklagenævnets afgørelse af 6. december 2005 med j.nr. 12-30.

¹² J.nr. M 236-0188.

Det fremgår dog af regulativet, at der ikke vil være afstrømningsmæssige problemer noget sted i Kærby Å og Byåen med de i regulativet fastlagte dimensioner.

Af kommunens spildevandsplan fremgår, at konkrete krav til beskyttelsesforanstaltninger fastsættes på grundlag af recipientmålsætningen og de fysiske forhold på stedet.

Kommunen har bekræftet, at det er korrekt, at åen er hårdt belastet i perioder, og at der igennem årene har været hændelser, hvor åen er løbet over sine bredder og har skabt problemer både for lodsejerne og på de offentlige veje.

Kommunen har tilladt en udledning på 10 l/s, hvilket svarer til en udledning på 1,35 l/s*red ha. Kommunens tilladelse indeholder ingen nærmere vurdering af den hydrauliske kapacitet af åen.

Nævnet finder på baggrund af sagens oplysninger, at kommunen ikke har foretaget en tilstrækkelig vurdering af vandløbets hydrauliske kapacitet, og at der er tale om en så væsentlig mangel, at afgørelsen må hjemvises til fornyet behandling i kommunen.

Nævnet har navnlig lagt vægt på, at vurderingen er nødvendig for at klarlægge, om der af hensyn til vandløbets hydrauliske kapacitet er behov for yderligere neddrosling for at sikre, at udledningen ikke medfører hyppigere eller større oversvømmelser af vandløbet, end hvad der ville være tilfældet ved afstrømning fra vandløbets naturlige opland. Kommunen har således ikke haft det fornødne grundlag for at fastsætte, at udløbet skal neddrosles til 1,35 l/s*red ha, svarende til en afløbsvandføring fra bassinet på 10 l/s.

Kommunen skal ved den fornyede behandling af sagen foretage en konkret vurdering af vandløbets hydrauliske kapacitet med henblik på at fastsætte et krav om neddrosling, der sikrer, at udledningen ikke medfører hyppigere eller større oversvømmelser af vandløbet, end hvad der ville være tilfældet ved afstrømning fra vandløbets naturlige opland. Kommunen bør ved vurderingen inddrage al tilgængelig viden om vandløbet, herunder bl.a. lokale afstrømningsdata.

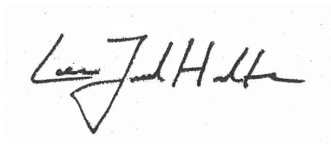
Nævnet bemærker, at forsinkelsesbassiner ifølge nævnets opfattelse som udgangspunkt skal dimensioneres med $n=1/5$, dvs. således at der højst sker en oversvømmelse hvert 5. år. Alternativt skal det ved beregninger kunne dokumenteres, at der ikke sker oversvømmelse langs vandløbet hyppigere end hvert 5. år. Det fremgår også af forslag til vandplan for hovedvandomland 3.1, Bornholm, retningslinje 9, at forsinkelsesbassiner skal have en størrelse, så der som gennemsnit højst sker overløb fra bassinet hvert 5. år ($n=1/5$ pr. år).

Nævnet bemærker endvidere, at vådvolumen i regnvandsbassinet ifølge den nyeste forskning¹³ om våde regnvandsbassiner i Danmark bør dimensioneres til at udgøre ca. 200-300 m³ pr. reduceret oplandsareal og med en permanent vanddybde på 1-1,5 m, for at bassinet kan opnå den ønskede renseseffekt.

På denne baggrund ophæver Natur- og Miljøklagenævnet Bornholms Regionkommunes afgørelse af 9. oktober 2012 om tilladelse til udledning af overfladevand fra Plejecenter Snorrebakken og den

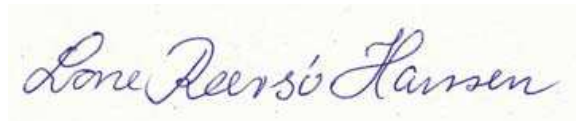
¹³ Jf. Faktablad om dimensionering af våde regnvandsbassiner, Aalborg Universitet, 2012.

planlagte ringvej på matr. nr. 24i m.fl., Knudsker, via et forsinkelsesbassin til Byåen. Sagen hjemvises til fornyet behandling i kommunen.

Lene Juul Nielsen
Specialkonsulent

/

Lone Reersø Hansen
Biolog

Afgørelsen er sendt pr. e-mail til:

- Bornholms Regionskommune, Teknik & Miljø, jeres j.nr.: 06.1101P19-0408, post@brk.dk; teknikogmiljoe@brk.dk og henrik.jespersen@brk.dk
- Jan Nielsen, janogtina@mail.dk
- Leo Rasmussen, leo.rasmussen@sport.dk